

2021

Tilkunpellon caravan-alueen luontoselvitys 2021

Petri Parkko

 Luontoselvitys
KOTKANSIPI

24.5.2021

1. TAUSTOJA

Hämeenlinnan Tilkunpellon caravan-alueella on käynnissä asemakaava, jota varten tarvittiin tiedot suunnitteluun vaikuttavista merkittävistä luontoarvoista alueella ja sen lähiympäristössä. SF-Caravan Kanta-Häme ry tilasi luontoselvityksen 13.4.2021.

2. MENETELMÄT JA AINEISTO

Luontokartoittaja (eat) Petri Parkko teki maastokäynnin caravan-alueelle (kartta 1) 13.5.2021, jolloin se kierrettiin lähiympäristöineen jalkaisin läpi. Maastossa havainnoitiin arvokkaita elinympäristöjä sekä uhanalaisten ja EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajien esiintymiä ja esiintymisen todennäköisyyttä. Arvokkailla elinympäristöillä tarkoitetaan tässä vesilain, luonnonsuojelulain ja soveltaen metsälain 10 § suojelamia kohteita, uhanalaisia ja silmälläpidettäviä NT luontotyyppkejä sekä harkinnan mukaan muita arvokkaita elinympäristöjä (mm. korvaavat paahdeympäristöt).

Klo 20.00–21.30 kuunneltiin kaivetulla lammikolla viitasammakoita (*Rana arvalis*). Sää oli erittäin hyvä lajin kutuaktiivisuuden kannalta: lämpötila alussa +24 °C ja lopussa +18 °C, tuuli 3–4 m/s, aurinkoista. Maastokäynnillä havainnoitiin myös camping-alueen ja sen lähiympäristön pesimälinnustoa.

Luontoselvityksen ajankohta ajoitettiin viitasammakon kudun sekä uhanalaisen (vaarantunut vu) nisäkäslajin liito-oravan (*Pteromys volans*) ulostepapanoiden havaitsemisen kannalta oikeaan aikaan. Molemmat ovat EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen ovat luonnonsuojelulailla kiellettyjä.

Eliölajien uhanalaisuus raportissa perustuu 2019 arviointiin (Hyvärinen ym. 2019) ja nimistö on Suomen lajitietokeskuksen (Laji.fi) mukaan. Raportin kartta 1 on tulostettu Ympäristökarttapalvelu Karpalossa (@Maanmittauslaitos).

Lähde: Maanmittauslaitos

Kartta 1. Asemakaava-alueen rajaus.

3. SELVITYSALUEEN YLEISKUVAUS

Varsinainen camping-alue on hyvin voimakkaasti ihmisen muokkaamaa, ja asuntovaunut ovat varsin lähellä toisiaan (kuva 1). Alueella kasvaa joitakin yksittäisiä suuria kuusia sekä koivuja ja mäntyjä, mutta myös istutettuja kanadantuijia (*Thuja occidentalis*), pihtoja (*Abies*) ja joitakin terijoensalavia (*Salix euxina* 'Bullata'). Monin paikoin kasvaa valkovuokkoa (*Anemone nemorosa*).

Kuva 1. Selvitysalue on hyvin voimakkaasti ihmisen muokkaamaa. Etualalla näkyy lähelle järven rantaan kaivettu lammikko. Tilkunpelto 13.5.2021 © Petri Parkko

Alueen pesimälinnustoon kuuluvat lehtokurppa (*Scolopax rusticola*), räkättirastas (*Turdus pilaris*) (raportin kansikuva), kirjosiippo (*Ficedula hypoleuca*), peippo (*Fringilla coelebs*) sekä erittäin uhanalainen EN viherpeippo (*Chloris chloris*) ja silmälläpidettävä NT västäräkki (*Motacilla alba*). Leirintäalueen välittömässä läheisyydessä lauloivat maastokäynnillä mustarastas (*Turdus merula*) ja punakylkirastas (*T. iliacus*) sekä mustapääkerttu (*Sylvia atricapilla*). Lähellä sisäänkäyntiä lauloi silmälläpidettäväksi NT arvioitu pensaskerttu (*Curruca communis*).

Lähellä Teuronjärven rantaa on kaivettu lammikko, jossa kuultiin 13.5.2021 maastokäynnillä rupikonnien (*Bufo bufo*) soidinääntelyä. Uhanalaisten (vaarantunut vu) haarapääskyjen (*Hirundo rustica*) havaittiin lentävän sisään lammikon rannalla oleviin sauna- ym. rakennuksiin.

Leirintäalue rajoittuu Teuronjärven rannassa melko laajaan sara- ja ruoholuhtaan (kuva 2), joka osoittautui EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajin, viitasammakon (*Rana arvalis*) kutualueeksi ja sillä pesivät uhanalaisista (vaarantunut vu) lintulajeista pajusirkku (*Schoeniclus schoeniclus*) sekä silmälläpidettävät NT tai-vaanvuohi (*Gallinago gallinago*) (kuva 3) ja ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*).

Kuva 2. Teuronjärven rannassa olevalla sara- ja ruoholuhdalla on viitasammakon kutuun sopivia pieniä erillisiä lampareita Tilkunpelto 13.5.2021 © Petri Parkko

4. PÄÄTELMÄT JA SUOSITUKSET

Natura 2000- ja luonnonsuojelualueet

Camping-alueella tai sen läheisyydessä ei ole Natura- ja luonnonsuojelualueita.

Arvokkaat elinympäristöt

Leirintäalue on voimakkaasti ihmisen muokkaamaa, eikä siltä rajattu arvokkaiksi luokiteltavia kohteita.

EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajit

Camping-alueelle kaivetulta lammikolta ei kuultu maastokäynnillä viitasammakkokoiraiden (*Rana arvalis*) soidinpulputusta, mutta alueeseen rajoittuvalla sara- ja ruoholuhdalla kuultiin kymmeniä koiraita. Lajin lisääntymisalueeseen kuuluvat ne vesistöalueen osat, joissa koirailta on lisääntymisreviirit, kutu tapahtuu ja nuijapääät elävät. Levähdyspaikaksi luetaan päivälepo- ja talvehtimisaikat sekä maa- että vesiympäristössä (Saarikivi 2017). Käytännössä tämä tarkoittaa jonkinlaisen rantametsikön säästämistä kutualueen läheisyydessä. Camping-alueen rannassa ei ole enää metsää jäljellä, joten ohjeella ei ole vaikutusta asemakaavaan.

Kaikki maassamme elävät lepakolajit on mainittu luontodirektiivin IV-liitteessä. Camping-alueella esiintyy suurella todennäköisyydellä lepakoita ja erityisesti vesisiippoja (*Myotis daubentonii*). Varsinaisella camping-alueella ei ole lepakoille sopivia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, mutta kaivettu lammikko ja rantaluhta ovat potentiaalisia ruokailualueita. On kuitenkin epätodennäköistä, että alueen kehittäminen muuttaisi oleellisesti lepakoiden ruokailu- tai siirtymäalueita.

Muiden kuin edellä mainittujen direktiivilajien esiintyminen camping-alueella on epätodennäköistä.

Uhanalaislajisto

Camping-alueen kaivetun lammikon rannalla olevissa rakennuksissa pesii uhanalaisia (vaarantunut vu) haarapääskyjä (*Hirundo rustica*). Pääskyjen pesien alle kertyy poikasvaiheessa paljon ulosteita, joiden haittoja voidaan ehkäistä kiinnittämällä pesän alle esimerkiksi vanerilevy. On varottava sulkemasta aukkoja, joista pääskyt tällä hetkellä lentävät rakennuksiin. Erittäin uhanalaiseksi EN arvioitun viherpeipon (*Chloris chloris*) koiras lauloi pihapiirissä ja laji kuuluu hyvin todennäköisesti alueen pesimälinnustoon. Silmälläpidettävistä NT lajeista Camping-alueella pesii västäräkki (*Motacilla alba*) (kuva 4).

Kuva 3 (vas.). Taivaanvuohi soidinlennossa luhdan yllä. **Kuva 4** (oik.). Västäräkkikoiras lähellä Teuronjärven rantaluhtaa. Tilkunpelto 13.5.2021 © Petri Parkko.

Sara- ja ruoholuhdalla (kartta 1, kohde 1) pesii uhanalaisista lajeista kaksi paria pajusirkkuja (*Schoeniclus schoeniclus*). Laji on arvioitu vaarantuneeksi vu. Silmälläpidettävistä NT lajeista luhdalla pesii taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*) (kuva 3), joka soidinteli 13.5.2021 koko havainnoinnin ajan sekä ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*).

Muun uhanalaislajiston kuin lintujen esiintyminen camping-alueella on epätodennäköistä. Alueella havaitut uhanalaiset ja silmälläpidettävät NT lintulajit ovat sopeutuneet kulttuuriympäristöihin, eikä asemakavalla ole heikentävää vaikutusta niihin.

5. LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Saarikivi, J. 2017: Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unioninluontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90–96. Suomen ympäristö 1/2017.